

Бүгінгі таңда «Богатырь Көмір» ЖШС-і өндірісті басқару үрдісін және энергия тұтынуды техникалық есепке алуды жетілдіруді оңтайландыру мақсатында, Бас директордың бұйрығына сәйкес, Бас энергетик қызметінің (БЭК) ұйымдастырушылық құрылымы өзгертілді. Энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділікті көтерудің мемлекеттік бағдарламасын орындау басты міндеттердің бірі болып табылады.

БӘРІ ДЕ ЭНЕРГЕТИКА ҚЫЗМЕТІ ҮШІН!

Бас директоры Серік Құдысбекұлы Раипов болып табылатын Компанияның басшылық құрамы электр энергетикасы мәселелеріне қатысты барлық бағыттарды қолдайды және бұл директорлық сағаттың әр мәжілісінде қаралады.

Сонымен бірге, Бас энергетик қызметі жүргізетін энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділікті көтеруге қатысты іс-шараларда атқарушы директор - облыстық мәслихаттың депутаты Қайрат Рғайбекұлы Рғайбек те көп көмек көрсетуде.

Энергетиканың жалпы мәселелерін шешуде Бас директордың кеңесшісі, электр энергетикасының құрметті докторы, халықаралық ғылым академиясының академигі, Ресей академиясының корреспондент-мүшесі, Қазақстанның еңбек сіңірген энергетигі, Тәуелсіз Мемлекет Одағының еңбек сіңірген энергетигі, басшы және тәлімгер ретінде мол тәжірибесі бар Ержан Уақбайұлы Темірханов тәлімгерлік етеді.

Қазіргі таңда әзірленген бағдарламалар аясында «Свет» ғылыми-өндірістік компаниясымен, «Сайман» ЖШС-і, «Автоматтандыру институты» ЖШС-і және басқалармен меморандумға қол қойылды.

2016 жылдың ағымдағы кезеңі ішінде шығындарды оңтайландыруда бір мақсатқа бағытталған жұмыстарды жүргізу нәтижесінде 200 миллионнан аса сома үнемдеуге қол жеткізді.

құрамының жалпы саны – 300 адам: оның ішінде инженерлік-техникалық жұмыскерлер – 77 адам, жұмысшылар - 223 адам.

Бас энергетик қызметінің құрамына кіретіндер: телекоммуникация қызметі; өндірістік технологиялық бөлім; электр жабдықтарын реттеу жөніндегі учаске; Богатырь кешенінің электрменжабдықтау учаскесі (БКЭУ); «Северный» кешенінің электрмен жабдықтау учаскесі (СКЭУ); жылу-сумен жабдықтау учаскесі; инженерлік желілерге қызмет көрсету учаскесі.

Жаңадан құрылғандар (штат санын көбейтпей) – есепке алу-шартты бөлім және жедел-диспетчерлік бөлім.

Есеп беру кезеңінде Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 13 қаңтардағы «Энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділікті көтеру туралы» №541-IV Заңына сәйкес, түп мақсаты шығарылатын өнімнің бірлігіне, яғни, артылған (өткізілген) көмірдің 1 тоннасына салыстырмалы құрайтын электр энергиясын төмендету болатын оңтайландыруға бағытталған келесі ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралар жүргізілді.

бірі жүктелді. Бұл - біздің Компаниямыздың бөлімшелері арасында байланыс арналары бойынша ақпараттың барлық түрлерін үздіксіз беруді ұйымдастыру.

Сондықтан телекоммуникация қызметінің негізгі мақсаттары төмендегілер болып табылады. Біріншіден, Серіктестік жүргізетін бірыңғай қаржылай-экономикалық, техникалық, коммерциялық және инвестициялық саясат аясында Компанияда коммуникацияның жаңашыл желісін құру. Екіншіден, телекоммуникация желісін тиімді

алғанына аз уақыт өтсе де, Аслан Ғабитұлы Иренов жаңашыл технологияны өнгізумен көзге түсуде. «Жаңа басшы – жаңашыл идея» дегеніміз осы.

Жаңа жас кадрларды үрдіске тартуға үлкен мән берілуде. Ағымдағы жылы телекоммуникация қызметі Расима Жакьянова және Андрей Эм сияқты жоғары білімдері бар, жас жоғары білікті мамандармен толықты.

Жаңа 2017 жылға желіні әрі қарай жетілдіру жұмыстары жоспарланды, яғни,

пайдалануды қамтамасыз ету.

Мақсаттарға жету және алға қойған міндеттерді іске асыру Бас энергетик қызметінің телекоммуникация қызметі қызметкерлерінің білімдерінің, жинаған тәжірибелерінің және ұйымдасқан еңбектерінің арқасында ғана мүмкін болады.

Телекоммуникация қызметіне 4 бөлімше кіреді, құрам саны – 32 адам.

Бірінші бөлімше Богатырь учаскесінің және оған іргелес объектілердің телекоммуникация жабдықтарына, радиобайланысына және желісіне қызмет көрсетеді.

Екінші бөлімше оптикалық және мысты кабельді желілерге, абонентті терминалдар мен құрылғыларға (оптикалық желілердің жалпы ұзындығы – 26-дан аса километрді, ал мысты желілер 100 жуық километрді құрайды) қызмет көрсетеді.

Үшінші бөлімше радиореле желілерінің және радиостансаларының жабдықтарына қызмет көрсетеді (барлығы 1230 радиостанса мен радиореле байланысының 7 учаскесі пайдаланылады).

Төртінші бөлімше 14 электронды Автомат-

оптикалық технологияға көшу, «Богатырь» кенішіне дейін байланыстың оптикалық-талшықты желілерін өз күшімен құру, сонымен қатар, барлық радиостансаларды және радиобайланыс жабдықтарын кезең-кезеңмен жетілдіру.

Өндірістік-технологиялық бөлім

Бұл бөлімде бас технологтар Вадим Станиславович Огай мен Владимир Иванович Майоров және Медет Қанатбекұлы Иманғазин қызмет етуде. Өндірістік-технологиялық бөлім Бас энергетик қызметі бойынша әр түрлі типтегі бір шөмішті экскаваторларды реттеудің жаңа регламенттерін дайындады және қолданысқа енгізді. Сонымен бірге, экскаваторды басқарудың шағын процессорлы жүйесінің негізді сызбасын бағдарламалы қамтамасыз етуді аяғына дейін жасау және өзгерту жұмыстары жүргізілгенін де айта кеткен жөн. Роторлы экскаваторлардың өлшеп дозаланатын құрылғылар жұмысының

Сонымен қатар, кадрлық құрамға да ерекше көңіл бөлінеді. Тәжірибелі басшылармен бірге, Бас энергетик орынбасарлары ретінде Игорь Викторович Шипиков, Арман Мақсұтұлы Естаев, Николай Михайлович Казанцев, Елтай Қуантайұлы Болпақов, Вадим Станиславович Огай, Жанат Физатұлы Біләлов, Серікқазы Әділғажыұлы Қажиев және жастар ішінен Зәки Қайроллаұлы Жұмабеков, Медет Қанатбекұлы Имангазин, Данияр Ғазизұлы Антикеев, Гауһар Бақболатқызы Төрегелдинова, Нияз Бүркітбайұлы Жанайдаров сияқты келешегінен зор үміт күттіретін жас мамандар тартылды. Энергоменеджер Нияз Бүркітбайұлы Жанайдаровтың лауазымы енгізілді. Жас мамандар өз деңгейлерін магистратурада арттыруда.

Бас энергетик қызметінің өндірістік

«Богатырь» кенішінің, Богатырь жүк-төу көліктік басқармасының және Бас энергетик қызметінің бөлімшелерінде жұмыстан 17 Жинақтық трансформаторлық қосалқы стансалар босатылған «Электрмен жабдықтау құрылғыларын оңтайландыру» Жол картасы әзірленді.

Жинақтық трансформаторлық қосалқы стансаларды босату бойынша жұмыстар нәтижесінде, бір ретті экономикалық тиімділік 5 043,5 мың теңгені құрады, сонымен бірге, өткізілген іс-шаралар жаңа жабдықты сатып алусыз қосымша айналым қорын құруға мүмкіндік туғызды.

Телекоммуникация қызметі

Бас энергетик қызметінің телекоммуникация қызметіне ең маңызды міндеттердің

ты техникалық стансаны, оның ішінде М-200 түріндегі 4 Автоматты техникалық стансаны және Panasonic фирмасының 10 офисті Автоматты техникалық стансасын, сонымен бірге, арна құрайтын аппаратураны және беру жүйесін пайдаланумен айналысады.

Барлық коммутациялы жабдықтар мен көліктік ортаның еңбекке қабілеттілігін қызметтің жоғары білікті құрамы қамтамасыз етеді және бақылайды.

Ағымдағы жылы телекоммуникация қызметі жұмыста жаңа бағыттарды меңгеруге көшті. Қолда бар лицензия аясында оптикалық-талшықты желілерді жөндеу бойынша жобалар жасалып, Компания ағымдағы жылдың қарашасында өз күшімен іске асырды, сөйтіп, бюджетін үнемдеуге қол жеткізді.

Осы қызметті басқаруды қолына

сенімділігін арттыру бойынша іс-шаралар бекітіліп, орындалды. Бұрын қолданыста болған екі ВКР-9 жүк көтергіш бөренесіне жөндеу жүргізілді. Бұл роторлы экскаваторлар үшін таразылардың механикалық бөлігінің айналым қорын құруға септігін тигізді.

Конвейерлі таразылардың электронды блоктарын апатты істен шығуларын төмендету үшін роторлы экскаваторларға үздіксіз 8 қуат көзі сатып алынды және орнатылды. Бұл өндірістік үрдістің апатсыздығына және көмірді тиеуге әсер етеді. Экскаваторларды пайдаланудың сенімділігі үшін жоғарыда аталған іс-шаралар тұрақты негізде орындалатын болады, ал бұл болса өте қажет бөлшектерді жаңасына ауыстыру бойынша тиянақты талдаудың нәтижесі болып табылады.

Бас энергетик қызметінің ұжымы

Бас энергетик Н.Жұматаев (оң жақтан бірінші) жұмыс барысын талқылауда

Еңбекті қорғау және техника қауіпсіздігі

Өндірісте еңбек жағдайын жақсарту және жұмыс қауіпсіздігін көтеру мақсатында үнемі алдын алу жұмыстары мен семинарлар жүргізіліп тұрады. Оған жауапты - еңбекті қорғау жөніндегі жетекші инженері Татьяна Михайловна Критина. Барлық жұмысшылар қажетті арнайы киіммен және қорғану құралдарымен уақытылы қамтамасыз етіледі.

Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелері Бас энергетик қызметі басшылығының ерекше бақылауында тұр.

Есепке алу-шартты бөлімін жаңадан келген жас маман Зәки Қайроллаұлы Жұмабеков басқарады. Жаңадан құрылған бұл бөлім міндеттері: біріншіден, энергияны үнемдеу және энергия тиімділігі саласында Серіктестіктің саясатымен анықталған ұстанымдарды іске асыру; екіншіден, энергия-жылуды және су тұтынуды үнемдеу бойынша әзірленген іс-шараларды бақылау және орындау есебімен электр энергиясы мен судың барлық түрлерін тұтынуға күнделікті, он күндік, айлық есеп беру және талдау; үшіншіден, электр энергиясы мен судың барлық түрлерін тұтынудың нақты

форматорлы қосалқы стансасына, Жылжымалы жинақтамалы трансформаторлы қосалқы стансасына және ауа желілеріне тұрақты қызмет көрсетіледі.

Бүгінгі күні учаскеде 2017 жылы жөндеу цехын құру туралы мәселе шешілу үстінде, яғни, учаске күшімен күш беретін электр жабдықтарына жөндеу жүргізуді жоспарлап отыр. Бұл - өрі қарай сырт ұйымдармен жөндеуге шығындарды қысқартуға жақсы бір мүмкіндік.

«Северный» кешені электрмен жабдықтау учаскесінің басшысы - Марат Анатольевич Тұмабаев

Бұрын көрсеткіштер көрсете алмаған бұл учаскенің жұмысының алға басуына Бас энергетик Нұрлыбек Шақайұлы Жұматаевтың шұғыл мәселелер жөніндегі орынбасары Арман Мақсұтұлы Естаевтың және учаскенің қазіргі басшысының еңбегі зор. Аталмыш учаске күш беретін электр жабдығының жұмысын оңтайландыру мақсатында Жол картасы бойынша жұмыстармен Серіктестіктің қалалық нысандарына тұрақты

Борисович Остромецкий

Бұл учаске Серіктестік ғимаратының ішкі сантехникалық жүйелеріне қызмет көрсетумен және жылу желілерімен, сумен жабдықтау желілерімен, канализацияның сыртқы желілерімен айналысады.

«Жасыбай» демалыс орталығының объектілерін еңбекшілердің жазғы және қысқы сауықтыру демалысына дайындауды тұрақты негізде қамтамасыз етеді.

Жедел-диспетчерлік бөлімнің учаске басшысы - Серікқазы Әділғажұлы Қажиев

Бас энергетик қызметіндегі жетекші бөлімдердің бірі - жедел-диспетчерлік бөлім есепке алу-шартты бөліммен бірлесе отыра, электр энергиясын тәулік сайын тұтынуды талдау және шығарылған көмірдің 1 тоннасына электр энергиясының салыстырмалы шығындарына шығару көлемдерінің әсері бойынша аналитикалық жұмыс жүргізеді.

Серіктестікте шұғыл-диспетчерлік бөлімді енгізу жұмыс өндірісі кезіндегі қауіпсіздікті, электр жабдықтарының бас тартуын жою және талдау жүргізу жылдамдығын арттыруға, жұмыстарды орындау кезінде араласқан учаскелер арасында әрекеттерді үйлестіруге, электр энергиясын тұтыну, электр жабдықтарымен электрлік желілердің жұмыс тәртібі бойынша деректерді орталықтандырылған жинауға және өңдеуге, барлық тұтынушылардың тамақтануына өзгерістер енгізіп бақылауға, энергиямен жабдықтайтын және энергия беретін ұйымдармен (сыртқы электрменжабдықтау) шұғыл жұмыстарға мүмкіндік туғызды. Бұл

Электр қуаты шығындары

2016 жылдың 10 айы ішінде өткен жылмен салыстырғанда, электр энергиясын тұтынудың төмендеуі байқалады. Солай тау кен шамасында, көмірді тиеуде де өсу байқалады.

Электр энергия шығындарының тау кен шамасының бірлігіне салыстырмалы нормасы төмендеді.

Барлық энергия ресурстарын үнемдеу Бас энергетик қызметімен, өндірістік бөлімшелердің энергоқызметімен бірлесіп, жол картасы бойынша Жинақтық трансформаторлы қосалқы стансасын босату; жуынатын орындарда су жылытатын қазандардың, «Оттекті-компрессорлы стансаның», жуынатын орындарда

желдеткіш қондырғыларының жұмыс тәртібін өзгерту; энергия үнемдейтін жарықдиодты шамға доғалы сынапты шамдарды ауыстыру сияқты энергияны үнемдеу мәселелерінде өндірістік үрдістерді оңтайландыру бойынша энергиялық тиімді іс-шараларды жоспарлы енгізудің нәтижесі болып табылады.

2016 жылдың 10 айы ішінде су тұтыну шығындары да үнемделді.

Сонымен қатар, өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда, су тұтыну шығындарының төмендегенін де атап өту керек.

Осы үнемдеулер құрылымдық бөлімшелердегі су ресурстарын пайдалануды бақылау нәтижесінде қол жеткізілді.

Сонымен бірге, «Серіктестіктің объектілерінде жылу параметрлерін сәйкестендірумен және жылу жүйесінің жылу сызбасының өзгеруі есебінен «Павлодар-энергосбыт» ЖШС-і жылу энергиясының «жылуды арттырып жіберу» үшін қосымша

көлемдеріне техникалық есепке алуды ұйымдастыру; төртіншіден, электр-жылу, сумен жабдықтау және суды тұтыну мәселелері, сонымен қатар, сырт ұйымдарымен электр жабдықтарына күрделі жөндеу жасау мәселелері бойынша сырт ұйымдармен шарт жасау. Бұл бөлім арқасында осы берілген кезеңде күрделі жөндеу жүргізу қысқартылды және қысқартуға тырысуда, өйткені осы жұмыстар бөлім мамандарының өз күшімен орындалу үстінде.

Жабдықты реттеу жөніндегі учаске басшысы - Елтай Қуантайұлы Болпақов

Жабдықты реттеу жөніндегі учаске үнемі «Богатырь Көмір» ЖШС-і нысандарын жерге қосу сұлбасының қарсыласу өлшемдерінің, Жылжымалы трансформаторлы қосалқы стансасының, Жинақтамалы трансформаторлы қосалқы стансаның, экскаваторларды реттеу және жоғары вольтті сынау бойынша жоспарлы жұмыстар жүргізіледі. Барлық жұмыстар толық көлемде және мерзімде орындалатынын айта кеткен жөн.

Ағымдағы жылы таразы дозаланатын құрылғыларды реттеу жөніндегі бригаданы жаңа дербес компьютермен толықтырды, сонымен бірге, мұрағат деректерін шешу және ақауды жедел анықтау үшін тасымалданатын шағын ноутбук сатып алынды.

Жұмысшылардың аттестациясын өткізу аясында учаске құрамы жақсы білім көрсетті, себебі жұмысшылар үнемі Екатеринбург, Мәскеу, (Бірлескен Энергия компаниясы) Алматы (Сименс) сияқты қалалардағы мамандандырылған оқу орталықтарында өз біліктіліктерін арттыруда.

Актемиум Беа (Германия) фирмасымен роторлы экскаваторларды басқарудың шағын процессорлы жүйелеріне сервистік қызмет көрсетуге келісімшарты да бар.

«Богатырь» кешені электрмен жабдықтау учаскесінің басшысы - Жанат Физатулы Біләлов

Бұл учаске тұтынушылардың электрмен жабдықтау сенімділігін арттыру үшін өз уақытында күш беретін электр жабдықтарының барлық қажетті жөндеу жұмыстарын жүргізеді.

Әзірленген Жол картасы аясында электр жабдықтарын оңтайландыру бойынша жұмыстар жүргізілуде. Жылжымалы транс-

қызмет көрсетеді.

Учаске күшімен «Жасыбай» демалыс орталығында Техникалық пайдалану ережелерін және Қауіпсіздік техникасы ережелерін, өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша қажетті дайындық және қосымша электрлік жұмыстар жүргізілді.

Техникалық пайдалану ережелерінің және Қауіпсіздік техникасы ережелерінің талаптарына сәйкес ескі тіректерді жеке-жеке бөлшектеу және кабельді желілерге жерасты төсемелерін жүргізді. Қажетті энергетикалық сараптама өткізді.

Ұзындығы 42 км. ЭБЖ-6кВ электр беретін құрылғылардың желілеріне байқау және 1900 метрлі сымдарды тартты. Дене шынықтыру сауықтыру кешенін, Қоғамдық тамақтану комбинатын, спорттық сауықтыру кешенін және Серіктестіктің өзге де ғимараттарын найзағайлы кезеңге дайындыққа сәйкес, жерге қосу бойынша шұғыл қызметтер көрсетті.

«Жылу сумен жабдықтау» учаскесінің басшысы - «Шахтер даңқы» төсбелгісінің толық иегері Назымбек Кәкімжанұлы Бейсембаев

«Жылу сумен жабдықтау» учаскесінде өз күштерімен және мердігерлік ұйымдардың күшімен жылу маусымына толық дайындық жүргізілген екі қазандық бар. Дайындық аясында барлық сорғы агрегаттарына, электр қозғалтқыштарына, отын беру жабдықтарына, қож-күл жою арналарына және химикалық су дайындауды орнатуға ағымдағы жөндеулер жүргізілді.

Сонымен бірге, тазалау ғимараттарындағы жабдықтарды қысқы маусымда жұмысқа дайындауға қажетті жұмыстар жүргізді.

«Южная» стансасындағы қазандықтағы екі қазанның газ жолдарына және барлық көмекші жабдықтарға күрделі жөндеу жүргізілді, сондай-ақ, түтін жүретін құбыр ауыстырылды. Республика бойынша ең үздік болып саналатын стансаның бұл қазандығын осы саладағы жалғыз әйел адам Глиясова Нүргүл Тоқтарқызы басқарады (басқа қазандықтарды ер адам басқарады).

Инженерлік желілерге қызмет көрсету учаскесінің басшысы - көп жылдан бері еңбек етіп келе жатқан тәжірибелі маман Анатолий

В.Тюлин (сол жақта) және Е.Темірханов

бөлімнің ашылғанына бір ай ғана уақыт болса да, атқарған жұмыстары баршылық. Кез келген техникалық мәселелерді шешуді өз мойындарына алуға әзір.

Жедел-диспетчерлік бөлім болашақта барлық энергетикалық жабдықтарды басқаратын болады.

2016 жылдың 1 маусымында Бас энергетик қызметіне Серіктестіктің құрылымдық бөлімшелерінде энергетикалық ресурстарды ұтымды пайдалану, энергия тиімділігін арттыру және энергияны үнемдеу саласындағы саясатты іске асырумен айналысатын энергомөнджер лауазымы енгізілді.

Бүгінгі күні Серіктестіктің өндірістік бөлімшелерінде ISO 50001-2012 стандарт тәртіптерін практикалық енгізу мақсатында ішкі энергетикалық аудит жүргізіледі.

Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 13 қаңтардағы энергия тиімділігін арттыру және энергияны үнемдеу туралы №541-IV заңының талаптарын орындауда, 2016 жылдың 12-14 шілдесі аралығында Алматы қаласында өткен «Практикадағы энергоаудит» үйрету семинарында Бас энергетик қызметінің өндіріс бойынша басшысы Игорь Викторович Шипиковке және Бас энергетик қызметінің энергомөнджері Нияз Жанайдаровқа оқыту өткізілді. «Қазақстандық энергоаудиторлар ассоциациясы» ұйымдастырған бұл курстарда И.В.Шипиковқа және Н.Жанайдаровқа сертификат және алғыс хат табыс етілді.

Құрметті Нұрлыбек Шақайұлы! Компанияның даму жоспары көбіне сіздердің - энергетиктердің еңбегімен айқындалады, сондықтан сіздердің мамандықтарыңыз ерекше алағысқа ие. Сіздер кәсіпорынды энергоресурстармен үздіксіз жабдықтауда жауапты жұмыс атқарып келесіздер.

Ең ірі тұтынушылардың бірі болып саналатын сіздердің Компаниямыздың энергетика саласындағы табыстарына сіңірген ерекше үлестеріңіз бары қуантады.

Осы орайда бүгінгі атап өтілетін кәсіби мерекелеріңізбен сіздерді шын жүректен құттықтап, жаңа еңбек жетістіктеріне жетуді, келешектеріңізге жарқын жол, бақыт және сәттілік тілейміз.

Су, жарық және жылу үшін рахмет!

төлемдерді аудармайтын болады.

Берілген экономикалық тиімділік энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділігін арттыру бойынша тау кен көліктік жабдықтарды жөндеу зауытының, Богатырь жүк тиеу-көліктік басқармасының, «Богатырь» кенішінің энергоқызметтерімен бас энергетик қызметінің бірлесіп келісілген жұмыстарының нәтижесі десек, артық айтқан болмас.

Сондай-ақ, Серіктестіктің энергиялық тиімділігін арттыруға және энергияны үнемдеуге бағытталған іс-шараларды және бас директордың бұйрықтарын орындау жоспарланды.

Биылғы жылы Бас энергетик қызметінде 300 жұмысшы арасынан «Нұр Отан» партиясының мүшесіне 128 адам қабылданғаны да қуанарлық жайт. 2015 жылы тек 12 адам ғана «Нұр Отан» партиясының мүшесі болатын.

Спорт Бас энергетик қызметінің басым бағыттарының бірі болып табылады. Еркін күрестен республикалық турнирде және ұлттық ойынымыз - тоғызқұмалақтан жарыстарда электр жабдықтарын реттеу учаскесінің жұмысшылары жүлделі 2-орынды қанжығаға байлады.

Манар Ерботина, «Богатырь Көмір» ЖШС-і мемлекеттік тілді дамыту бөлімінің басшысы